

ספירת העומר

פתח אדעתא דיום ד'

כתוב בשו"ע (או"ח תפט, ו) אם פתח ואמר: בא"י אמ"ה אדעתא דלימא היום ד', שהוא סבור שהם ד', ונזכר וסיים בה', והם ה', או איפכא, שהם ד' ופתח אדעתא דלימא ארבעה, וטעה וסיים בה', אינו חוזר ומברך.

מקורו בראבי"ה הובא בב"י וז"ל (פסחים סימן תקכו) והיכא דפתח לברך אדעתא דסבר היום ארבעה ימים וסיים בחמשה, והיום הוא חמשה ימים, אי נמי ארבעה ימים הוא היום, מי אזלינן בתר פתיחה, וכשהיום חמשה ימים (ד' ימים) לא נפיק דברוך אתה י' אלקינו מלך העולם הוא עיקר, ולא בירך אדעתא דחמשה ימים, ולא נפיק, או דילמא אזלינן בתר חתימה דהיינו הסיום ונפיק. ואי נמי להיפוך, אם הוא ארבעה ימים היום. ונראה לי דבשניהם לא יצא, דבעינן פתיחה וסיום. הוא בכי האי גוונא בפרק קמא דברכות נקט כסא דשיכרא וסבר דחמרא הוא ופתח ובירך אדעתא דחמרא וסיים בדשיכרא מהו בתר פתיחה אזלינן או לא, ולא איפשיטא. והכי נמי אלו סיים אדעתא דפתיחה לא נפיק, דהא טעי בחשבון, וכיון דספירה דאורייתא היא אזלינן לחומרא, וצריך לספור ולחזור ולברך.

ואף על גב דברכה לאו דאורייתא היא, דכיון דספירה דאורייתא וצריך לספור לאו מילתא [היא] לספור בלא ברכה, ואין כאן משום ברכה לבטלה.

וודאי אם אינו יודע החשבון של הימים ודעתיה לברך ולסיים כמו שישמע מהקהל או מחברו, דאדעתא דהכי פתח ושהה בסיום עד שישמע מה סיימו, וכן סיים גם הוא אחריהם, בכי האי גוונא ודאי דנפיק, דפתיחה וסיום איכא:

פתח אדעתא דשיכרא

ועי' בב"י שכ"כ המרדכי (פרק ב' דמגילה ס' תתג) וכתב שם שלמד כן מדאיבעיא לן בסוף פרק קמא דברכות (יב). היכא דנקיט כסא דשכרא בידיה ופתח אדעתא דחמרא וסיים בדשיכרא אי אזלינן בתר פתיחה או בתר חתימה ולא איפשיטא וכיון דספירה דאורייתא אזלינן לחומרא וצריך לחזור ולברך וכדאמרינן בפרק מי שמתו (ברכות כא.). ספק אמר אמת ויצייב ספק לא אמר חוזר קסבר אמת ויצייב דאורייתא וחוזר ואומר אמת ויצייב ואין בו ברכה לבטלה הכי נמי ספירת העומר דאורייתא וחוזר ומברך וסופר עכ"ל.

ממשיך הב"י שלפמש"כ לעיל בשם הר"ן שרוב המפרשים מסכימים דספירת העומר עכשיו אינה אלא מדרבנן בעלמא הויא ספיקא במידי דרבנן ולקולא (שבת לד.). ואינו חוזר ומברך.

סיים "אדעתא" דחמש או סיים ב"חמש"

ודנו המפרשים האם כוונת הראבי"ה שפתח הברכה וסיים הברכה, או"ד שכוונתו שסיים בספירה עצמה.

דהנה כבר כתב הלבוש דבין למ"ד דאורייתא ובין למ"ד דרבנן דינן בזה שוה, שאם פתח אדעתא דלימא ד' והם ארבע וטעה וסיים בה', לא יצא אפילו למ"ד ספירה דרבנן, וצריך לחזור ולברך ולספור, דהא לא מנה כלל, ומה לנו אם היתה מחשבתו מתחלה לומר ארבעה, והרי לא הוציא הספירה מפיו. וזה באמת קושיא גדולה על הראבי"ה שמה בכך שפתח אדעתא לומר ד' הרי סיים בה' ולא ספר כראוי.

עוד כתב הלבוש שאם פתח אדעתא דלימא ד' ונזכר וסיים בה' והם ה', יצא אפילו למ"ד ספה"ע דאורייתא ואין צריך לחזור ולברך, דהא לא גרע מאילו מנה סתם ולא בירך כלל, דאמרינן שיצא דברכות אינן מעכבות. ולא דמי להיכא דנקט כסא דשכרא בידיה ופתח אדעתא דחמרא וסיים בדשיכרא, דאמרינן אי הוה דאורייתא היה צריך לחזור ולברך, כמו אמת ויצייב למ"ד דאורייתא, שאם ספק אם אמרו או לא שצריך לחזור ולאומרו, דשאני התם שעיקר המצוה הוא הברכה, ואם היתה דאורייתא אסור ליה למשתי עד שיחזור ויברך הברכה שהיא דאורייתא, אבל הכא אין הברכה דאורייתא אלא הספירה, והא ספר אותו היום שהיה לו לספור, ומה לנו שלא היה דעתו כן בשעה שבירך לא גרע משלא בירך כלל שיצא, שאין הברכות מעכבות.

ומשום כל הקושיות האלו כתב הט"ז (ס"ק ט) וז"ל והנלע"ד דלא דקו רבנן אלו בפ"ה הפשט דמ"ש כאן אבי עזרי וש"ע וסיים בה' ובחלוקה שניה וסיים ד' אין פ"ה שספר כן אלא אסיום הברכה קאי, דהיינו שלא ספר עדיין כלל אלא בירך לחוד, ובלשון הברכה יש ריעותא דהיינו או שטעה מתחלתה כשאמר בא"י אמ"ה היתה כוונתו בטעות, וקודם

שסיים ברכתו נזכר על האמת, או להיפך שבתחלה היה בדעתו אמת ובסוף הברכה טעה בדעתו, ומיבעיא לן אם הוי הברכה ברכה בדיעבד ויספור אח"כ בלא ברכה שנית, או"ד דברכה זו לא הוי ברכה כלל וכאלו לא בירך כלל דמי וצריך לברך שנית. ובזה פסק ב"י וש"ע לדידן דסדספירה בזה"ז דרבנן א"צ לחזור ולברך.

ואע"ג דמ"ש בסוף דאם דעתו דלסיים כמו ששמע מחבירו וכו' וסיים כמוהו דשם הוי הסיום כספירה ממש, היינו דוקא שם שכבר הית' הברכה' כראוי בפתיח' וחתימ' והספיק' היא הסיום בזה משא"כ בריש' דיש ספק בברכ' עצמה והסיום הוא בברכ' עצמה.

ויש להביא קצת ראיה לדבריו מלשון השו"ע שכתב ש"אינו חוזר ומברך", ולא כתב שחייב לחזור ולברך ולספור, משמע שכל הדיון אינו אלא לענין הברכה.

אבל מהראב"ה עצמו מבואר שלא כדבריו, שהרי הק' על עצמו וז"ל ואע"ג דברכה לאו דאורייתא היא, דכיון דספירה דאורייתא וצריך לספור לאו מילתא [היא] לספור בלא ברכה, ואין כאן משום ברכה לבטלה. היינו שהתקשה בזה שחייב לחזור על הברכה הרי הברכה אינו מה"ת, וע"ז תי' שאם חוזר על הספירה ממילא חוזר גם על הברכה. **מבואר א"כ שמיירי שהדיון הוא גם על הספירה, שהרי כתב כיון שספירה דאורייתא צריך לספור, היינו מספק צריך לחזור ולספור.** ובאמת נחלקו הראשונים בכה"ג שמספק צריך לחזור על המצוה האם חייב ג"כ לחזור ולברך, או דנימא שהברכה אינו אלא מדרבנן.

עוד יש להעיר ממה שהט"ז עצמו העיר, וזה מהמשך דברי הראב"ה שכתב שאם פסק אדעתא לספור מה שישמע מחברו וספר כהוגן שפיר דמי, והטעם שאז גם הפתיחה וגם החתימה הוי כהוגן. מבואר ש"חתימה" היינו הספירה. ומה שכתב הט"ז דכאן החתימה הוי הספירה ולעיל החתימה הוי חתימת הברכה הוי דוחק גדול.

ברכה על מצוה שחוזר ועושה מחמת ספק

ועי' בביאור הגר"א שכתב שדברי ראב"ה הן כשיטת רבינו יונה שהביא הרא"ש (ר"פ כיסוי הדם), אבל הרא"ש חלק עליו וכן הטי"ד (סי' כ"ח) וכן בכמה מקומות פסק הרמב"ם וש"ע דלא יברך.

כוונתו להא דנחלקו הראשונים במי שחייב לקיים מצוה מספק האם מברך עליה. דהנה איתא במתניתין (חולין פג, ב) שחייב לכסות דם הכוי מספק, והרא"ש (חולין ו, א) הביא דברי רבינו יונה שצריך גם לברך על הכסוי, וראיתו מההוא דפרק במה מדליקין (שבת כג, א) דאין מברכין על הדמאי מפני שהוא ספק דדבריהם, משמע הא ספיקא דאורייתא מברכין עליו, וכוי ספיקא דאורייתא הוא דשמא הוא חיה.

הרא"ש דוחה הראיה דמצוה שתקנו חכמים לעשות מספק כגון דמאי, שהזקיקו חכמים לקונה מעם הארץ לעשר מספק אין צריך לברך עליו, ואע"פ שאנו מברכין על שאר תקנות של חכמים וצונו מדכתיב לא תסור הכא לא תקנו אלא מספק ואין מברכין עליו. ולא שייך לדקדק משם הא ספיקא דאורייתא מברכין עליה, כי לא בא להוציא אלא שאר תקנות חכמים שמברכין עליה. אבל מצוה שאדם מצווה לעשות מספק כיון דברכות אינן מעכבות, טוב שיעשה המצוה ולא יברך שלא יעבור על "לא תשא". וכ"כ הרמב"ם (שחיטה יד, ד) וז"ל כלאים הבא מבהמה וחיה וכן בריה שהיא ספק בהמה או חיה צריך לכסות ואינו מברך. וכן נפסק בשו"ע (יו"ד כה, ג) כוי שהוא ספק חיה, וכלאים הבא מבהמה וחיה, צריך לכסות דמן ואינו מברך ואין שוחטין אותם ב"ט, ואם שחטן, אינו מכסה דמן, ובלילה, אם רישומו ניכר, יכסנו.

ובשו"ת שאגת אריה (סימן כה) מסביר שיטת הסוברים שחייב לברך, שכיון דע"כ חייב לחזור ולעשותה מספק, דהא הו"ל ספיקא דאורייתא ולחומרא, א"כ חייב נמי לברך עלה אקב"ו על מצוה זו, שהרי כמו שנצטוונו לעשות המצות בוודאי כך נצטוונו לעשותן מחמת ספק נמי, ושייך לומר "וצונו" שהרי מספק נמי נצטוונו לעשותה, והו"ל לענין ברכה כוודאי בר חיובא. ואפילו אם אליבא דאמת כבר יצא ידי חובת המצוה זו אינה לבטלה, דהא כיון דמספקא ליה נצטווה לחזור ולעשותה מספק. ולא מבעיא להראשונים שס"ל דספיקא דאורייתא לחומרא דאורייתא, דאתי שפיר, אלא אפילו להרמב"ם דס"ל הא דקי"ל ספיקא דאורייתא לחומרא אינו אלא מדרבנן, יכול לברך משום עכ"פ מדרבנן חייב לעשות המצוה.

ולכן תמה הגר"א על הב"י שאפילו אם נפסוק כהראב"ה שספירת העומר מה"ת, אינו חוזר ומברך. רק בסי' ס"ז כ' הרמב"ם והטוש"ע שקורא ק"ש בברכותיה, וכבר נשאל הרשב"א (הנ"ל) ונדחק בזה וכתב דק"ש שאני שכך היתה

התקנה, ולאפוקי מדברי הב"י שכתב שדעתו כדעת הר' יונה וליתא.

"שהיום" כך וכך או "היום" כך וכך

וכתב הגר"א ואפשר שזהו טעם של ראבי"ה ג"כ לפי הנוסחא שלהם שכתב לומר בספירה "שהיום" (ולא "היום"), ומשמע מדבריהם שהוא סיום הברכה, וכן משמע בדבריו הנ"ל שכתב שפתח בד' וסיים בה' ולא כ' וסיים אדעתא דה'.

אמנם מלשון הראבי"ה אינו משמע כמו שכתבנו לעיל, וז"ל וצריך לספור ולחזור ולברך, ואע"ג דברכה לאו דאורייתא היא, דכיון דספירה דאורייתא וצריך לספור **לאו מילתא [היא] לספור בלא ברכה**. מבואר שס"ל כרבינו יונה שהיכא שחוזר על המצוה חוזר גם על הברכה.

ממשיך הגר"א וז"ל ובכה"ג סי' ס"ז חילק בין ספק אם הוא חייב באותו המצוה דאז אינו מברך, כמו בשו"ע בסוכה משא"כ בספק אם עשה המצוה כבר או לא. וצ"ע בכונתו, ואולי ר"ל עוד מהלך בדעת הב"י וראבי"ה למה יחזור ויספור בברכה, דהיינו שכאן הוי ספק אם קיים חיובו ולכן מספק מברך. אבל צ"ע דלכאורה הסברא לחלק הוא שיש כאן חזקת חיוב, א"כ אפילו במצוה דרבנן יחזור ויברך, והראבי"ה הרי כתב להדיא שמברך משום שספירת העומר הוא מה"ת. אבל עכ"פ הגר"א מתייחס לסבר

פתח וסיים על דעת מספר לא נכון

על פי דבריו שכל הדיון של הראבי"ה אינו אלא על פתיחה וחתימה של הברכה, חידש הט"ז שאם היתה הברכה כולה בטעות, אלא שנזכר אח"כ בשעת ספירה כראוי צריך לחזור ולברך שנית על מה שיספור.

אמנם בזה חולק המשנ"ב (ס"ק לב) וז"ל דע עוד דאף דבשו"ע מיירי שבעת הברכה היה יודע יום הספירה ובירך אדעת לספור כהוגן, אלא שאח"כ טעה וסיים שלא כהוגן, אבל כמה אחרונים הסכימו דאף אם בעת הברכה היה דעתו ג"כ על יום אחר וכן סיפר בטעות, מ"מ אם בתוך כדי דיבור נזכר שטעה יסיים תיכף כהוגן ויוצא בזה. וכתב השעה"צ (ס"ק מא) שזה שיטת מאמר מרדכי וחק יוסף, וכן משמע מהגר"ז, **ודלא כט"ז שכתב דאם כל הברכה בירך על דעת לספור בטעות ואחר כך נזכר צריך לחזור ולברך מחדש**, והביא על זה ראיה מתורמוס, והם דחו דבריו. עיין במאמר מרדכי וחק יוסף דהברכה אינו קאי על היום אלא הודאה לה' על עצם המצוה, וכיון שתוך כדי דיבור נזכר וסיים כהוגן שפיר דמי:

פתח אדעתא דשיכרא

בעיקר קושיית האחרונים איך יתכן שביום ד' ספר ה' שיוצא בדיעבד הואיל ובשעת הברכה דעתו לומר ה', הרי לא ספר כדיון. ונראה שלפמש"כ הגר"א שנוסח הספיקה "שהיום" דהיינו שהברכה הוא חלק מהספירה, י"ל שמה"ט יצא ידי"ח חובתו שאם נלך בתר התחלה וההתחלה היה על דעת ה' א"כ לא גרע ממי שהיה לפניו כוס שכר ופתח אדעתא דשכרא וסיים בדחמרא שלדעת הרמב"ם יצא, משום שתחילת הברכה היה כהוגן, א"כ גם בנ"ד שהמצוה היא הברכה והרי תחילת "המצוה - ברכה" היה כהוגן. וז"ל השו"ע (או"ח רט, א) לקח כוס של שכר או של מים ופתח ואמר ב"א ה' אלקינו מלך העולם, על דעת לומר שהכל, וטעה ואמר בפה"ג, אין מחזירין אותו מפני שבשעה שהזכיר שם ומלכות שהם עיקר הברכה לא נתכוין אלא לברכה הראויה לאותו המין.

ואע"ג שהמשנ"ב (ס"ק א) כתב שזהו דעת הרמב"ם, אבל רוב הפוסקים וכמעט כולם חולקים עליו והסכימו דלא אזלינן בתר דעתו, כיון שבפיו הוציא ברכה שאינה ראויה לאותו המין לא יצא ומחזירין אותו. וכתבו האחרונים דכן יש להורות. אבל עכ"פ זה דעת השו"ע א"כ לשיטתו כן הוא לענין ספירה. אלא דעשיין קשה שהרי הב"י והשו"ע לא כתבו שנוסח הברכה

קושיית הגרי"ז

בחדושי הגרי"ז (מנחות סו, א) מביא דברי השו"ע שהיכא דפתח ואמר בא"י אמ"ה אדעתא דלימא היום ארבעה שהוא סבור שהם ארבעה ונזכר וסיים בחמש והן חמשה, דדמי להדין המבואר בברכות (יב, א) פתח בדחמרא וסיים בדשיכרא, ותמה הגרי"ז דמאי דמיון הוא זה, דהתם הא הוי ברכות חלוקות ודיינינן אם הברכה היא בתחילתה או בסופה, אבל הכא הברכה היא על מצות ספירה, וכי נפק"מ על איזה יום הוא מברך הרי מצוה אחת היא, ושפיר יוצא בברכה סתם, וצ"ע.

וראיתי בספר ירח למועדים שרצה ליישב קושיית הגרי"ז על פי דברי הגר"א שס"ל להראבי"ה שהברכה היא חלק מהמצוה, שכך תיקנו שצורת הספירה היא ע"ה הברכה, א"כ י"ל שכל ספירה היא ברכה אחרת שהברכה היא המצוה.

אבל זה לא יתרץ לפי הב"י והשו"ע שהרי להלכה לא נוקטים כהראבי"ה ונוסח שלנו היא היום ... ולא שהיום ובכל זאת הב"י התייחס להראבי"ה ופסק שאינו חוזר משום שספירת העומר דרבנן, אבל למ"ד ספה"ע מה"ת מודה לדברי ראבי"ב. וצ"ל שס"ל שכל יום מצוה בפני עצמו (ודלא כבה"ג), ולכן אע"פ שנוסח הברכה אינו שונה אבל היות ויש כאן שני מצוות א"כ אם בירך על מצוה אחת אינו יוצא בשביל מצוה השניה. וע"ז דן הראבי"ה מה הדין אם התחלת הברכה היה על דעת ד' וסוף הברכה על דעת ה', והוי כפתח אדעתא דשיכרא וכו'.

בסיכום: יש ארבע קושיות על הראבי"ה, א' למה יצא אם היה יום ד' ופתח אדעתא דד' וסיים בה' למ"ד ספירה דרבנן. ב' במקרה הפוך שסיים כהוגן למה רק למ"ד ספה"ע דרבנן יצא, הרי הברכה אינה מעכב, והרי ספר כדן. ג' למה למ"ד ספה"ע דאורייתא צריך לחזור ולברך הרי הברכה לכו"ע אינו אלא דרבנן. ד' מה הבעיא בזה שחשב בשעת הברכה על הספירה הלא נכון, הרי כוונת הברכה על מצות ספירת העומר ולא משנה אם סופר ד' או ה', ואינו דומה לברכת שהכל והגפן שהמשני ברכות נפרדות.

הט"ז תי' קושיות א' וב' שכל הדיון על הברכה. הקשינו עליו מלשונות הראבי"ה. הגר"א תי' קושיא ג' שס"ל להראבי"ה שהברכה הוא חלק מהמצוה, לשיטתו שנוסח הספירה היא "שהיום" כך וכך בעומר. ואפשר אולי על פי דרכו ליישב גם שאר הקושיות, אבל בדעת הב"י עדיין קשה, שהרי אין דעתו כראבי"ה בנוסח הספירה.

חזן שספר שלא כדן ולא שם לב שתקנו אותו עד לאחר כדי דיבור

יש להסתפק במקרה שמאוד מצוי בחזן שספר שלא כדן ותקנו אותו, אבל עד ששם לב כבר עבר השיעור של תוכ"ד, האם חייב לחזור ולברך או לא.

והנה במאמר מרדכי (ס"ק ה) מבואר לכאורה שא"צ לחזור ולברך. וז"ל ואפשר ליישב דברי מרן ז"ל דלא אמר דיצא ידי ספירה במאי דסיים ואמר ה' ואעפ"י שאינו אלא ד' מכה מה שבירך אדעתא דלימא ד', אלא כתב אינו חוזר ומברך שירצה אבל חוזר וסופר בלא ברכה, והיינו משום **דברכה הראשונה עולה לו ואעפ"י ששהיה יותר מכדי דיבור כל שלא הפסיק בדברים אחרים**. אבל מודה מרן ז"ל שלא יצא כלל במה שבירך אדעתא דלימא ד', ונ"מ אם לא ספר אח"כ או שהלך משם והפסיק בדברים אחרים דצריך לחזור ולספר בברכה. מבואר בדבריו שזה שספר שלא כדן לא נחשב הפסק משום שלא הפסיק "בדברים אחרים".

אבל במשנ"ב (שהבאנו לעיל) לא משמע כן שכתב (ס"ק לב) וז"ל אבל כמה אחרונים הסכימו דאף אם בעת הברכה היה דעתו ג"כ על יום אחר וכן סיפר בטעות מ"מ **אם בתוך כדי דיבור נזכר שטעה יסיים תיכף כהוגן ויוצא בזה**. עוד כתבו דאם טעה ואמר היום יום ד' בעומר ובתוך כ"ד נזכר שהוא יום חמישי דיו שסיים חמישי בעומר ויוצא **בזה אף שלא אמר היום יום ה' כיון שהוא עדיין תוך כדי דיבור**. מבואר שרק אם תקן עצמו תוכ"ד מועיל חזרתו, אבל לאחר כדי דיבור צריך לחזור ולברך.

גדר תוכ"ד

ונראה שתלוי בגדר חזרה תוכ"ד, שהמשנ"ב ס"ל שיכול לחזור בו כאילו לא אמר, ולכן אע"פ שספר שלא כהוגן אם תקן עצמו תוכ"ד שפיר דמי. אבל בלא"ה אע"פ שגם הוא מודה שאם שהיה יותר מכדי דיבור בין הברכה לעשיית המצוה, אבל כאן נחשב שהפסיק בדברים אחרים שהרי ספר שלא כדן. ורק אם תקן תוכ"ד אז הוי כאילו "מוחק" מה שאמר וכמאן דליתיה דמי, וממילא יוצא במה שספר עכשיו כדן.

ברך ברכת מאורי האש על נר שלא שבת

ויש להביא ראיה לדבריו מדברי הגרע"א (או"ח רצח, ה) דעל מה שכתב שם השו"ע שאין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה, דנהיינו אם הדליקו אינו ישראל בשבת, כיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר, לא שבת ממלאכת עבירה מיקרי. וכתב המג"א ואפילו בדיעבד לא יצא כמ"ש סימן רצ"ז ס"ב. ועל זה כתב הגרע"א שגם צריך לחזור לברך בפה"ג כיון דבברכת מאורי אש שבירך לא יצא ממילא הוי הפסק בין בפה"ג לטעימה. הרי לן שאע"ג שברכת

בשמים הוי במקומו ואין כאן היסח הדעת, בכל זאת הוי הפסק הואיל וברך שלא כדין, א"כ ה"נ אם ספר שלא כדין הוי הפסק.

אבל מאמר מרדכי ס"ל שכל זמן שאינו מפסיק בדברים אחרים לא הוי הפסק אפילו אחרי כדי דיבור. ולדבריו הא דלא מועיל חזרת הטעות ביותר מכדי דיבור, כגון בטעה לומר המלך הקדוש, הוא משום שכבר סיים הברכה ואינו יכול להוסיף המלך הקדוש, אבל לענינינו שיכול לספור בדיעבד אחרי תוכ"ד שפיר דמי.

וראיתי בשו"ת מנחת שלמה (א, יח) שאע"פ שמסכים לסברת המאמר מרדכי בכל זאת כתב שלא מועיל אחרת תוכ"ד. וז"ל וכע"ז מצינן בספירת העומר שאם טעה במספר הימים ונזכר תוכ"ד לספירתו, שחוזר וסופר כדין, ואינו צריך לברך שנית, ואע"ג שאם שח בין ברכה לעשיית המצוה נקטינן שחוזר ומברך אף אם שח רק תיבה אחת, כמבואר בבאה"ל (ס' כ"ה), וע"כ דהוא משום דסו"ס לא אסח דעתיה מן המצוה, ועסיק הוא בספירת העומר, והא דביותר

מכדי דיבור חוזר ומברך, הוא משום דחשיב כאילו כבר גמר לעשות המצוה בטעות והוה ליה היסח הדעת. הרי לן שסובר שרק אם יש היסח הדעת חוזר ומברך, אבל מודה שלאחר כדי דיבור א"א לתקן, ומסביר שאז יש כאן היסח הדעת.

טעה בקידוש ואמר חג הסוכות במקום חג המצות

וע"ש עוד שגם רעק"א מודה שאם טעה בנוסח הקידוש כגון שטעה ואמר חג המצות במקום חג הסוכות וצריך להתחיל שנית מותרת לנו וכו', דשפיר חשיב כל מה שאמר בטעות לבטלה כהבא לי מלח דאין זה הפסק, ודוקא כשכל הקידוש היה לבטלה או שכל ברכת מאורי האש היתה לבטלה, כיון דקידוש וברכת הנר אינם קשורים ממש לברכת היין שהרי הם דברים נפרדים, ורק כבוד הוא להקידוש לכבדו על היין ולצרפם יחד והוי נמי לעיכובא, ולכן סובר שאם כל הברכה לבטלה רואים אותו כתפלה דלא שייך כלל לברכת הגפן, אבל כשצריך לקדש והטעות היה בנוסח הקידוש כיון שהוא צריך וזקוק לקדש שפיר מודה דמתקנו ולא הוי הפסק.